

Seth

PROCES

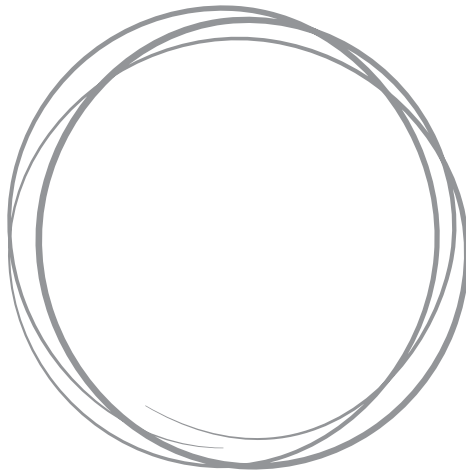
Godin

TVOŘTE,
VYTRVEJTE,
VYPUŠŤTE TO DO SVĚTA

PROCES

Tvořte, vytrvejte,
vypusťte to do světa

Seth Godin

audiolibrix

PROCES

Tvořte, vytrvejte, vypusťte to do světa
Seth Godin

The Practice by Seth Godin

Copyright 2021 by Seth Godin

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Portfolio,
an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.

Překlad: Kateřina Harrison Lipenská

Sazba a obálka: Václav Školoud

Odpovědná redaktorka: Kateřina Hošková

Tisk: Polygrafické centrum, s.r.o., Bratislava

Vydalo nakladatelství Audiolibrix

Makovského 1334/26, Řepy, 163 00 Praha 6

v roce 2021 jako svou 14. publikaci

První vydání

Připomínky: audiolibrix.cz/pripominky

Detail titulu: audiolibrix.cz/proces

Objednávky knih: audiolibrix.cz/objednavky

Při diskusi o knize použijte hashtag #proces

Knih je dostupná také jako audiokniha
na audiolibrix.cz/proces

České vydání © Audiolibrix s.r.o. 2021

Všechna práva vyhrazena

audiolibrix.cz/nakladatelstvi

Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována
za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem
bez písemného souhlasu vydavatele.

ISBN 978-80-88407-00-3 (paperback)

ISBN 978-80-88407-01-0 (epub)

ISBN 978-80-88407-02-7 (mobi)

Kouzlo
tvůrčího procesu
spočívá v tom,
že žádné
kouzlo neexistuje

Génius je ten, kdo je nejuíc sám sebou.

THELONIOUS MONK

Opravdovější než opravdové, praudivější než praudivé.

STEVEN PRESSFIELD

VĚŘ

TE

SVÉ

MU

JÁ

Tvořte a buďte kreativní, protože nejste ozubeným kolečkem v soukolí systému. Jste tvůrci, řešitelé problémů, ti, kdo velkoryse vedou druhé, kdo zlepšují stav věcí tím, že nacházejí novou cestu vpřed.

Vytrvejte v činnosti, protože tu nemluvíme o koníčcích. Třeba vám za práci neplatí (zatím), ale přistupujete k ní zcela profesionálně. Nepodléháte při ní vrtkavosti múz, na výmluvy nemáte prostor. Vaše práce je důvodem, proč jste tu.

Vypusťte to do světa, protože když svou práci neukážete, jako by nebyla.

Ve všem tom hluku kolem nás zaniká jedna prokázaná pravda, jež říká, že tvořivost je plodem touhy. Touhy najít novou pravdu, vyřešit starý problém, být užitečný pro někoho dalšího. Tvorba není žádný blesk z čistého nebe – je to věc volby.

Každý z nás může vykonávat činnost, při níž se ponoří do tvorby něčeho lepšího. Tato činnost není způsob, jak dosáhnout výsledku, ale sama o sobě je výsledkem, protože činnost je to jediné, co máme ve své moci.

Činnost vyžaduje, abychom k procesu přistupovali s odhodláním. Je třeba si uvědomit, že tvořivost není jednorázová událost: je to zkrátka to, co děláme – ať zrovna máme náladu, nebo ne.

Moc pěkně to vyjádřila sochařka Elizabeth King: „Proces nás zachraňuje od bídy našich záměrů.“

Učte se žonglovat. Kreslete sovy. Zlepšujte věci. A nestarejte se už, jak to dopadne. Činnost vás povede k vytouženému cíli spolehlivěji než kterákoli jiná cesta. Tím, že se jí odevzdáte, prokážete úctu nejen svému potenciálu, ale také podpoře a laskavosti všech, kdo po ní kráčeli před vámi.

1. Je to možné

Tahle knížka je určena lidem, kteří chtějí vést druhé, psát či zpívat. Lidem, kteří touží učit, inovovat věci, které už zastaraly, a řešit zajímavé problémy.

Lidem rozhodnutým vydat se na cestu, na jejímž konci se stanou terapeuti, malíři nebo lídry.

Lidem, jako jsme my.

Je to možné. Tolik lidí před námi už dokázalo promluvit, obstát a zanechat po sobě výraznou stopu. Každá cesta je jedinečná, zároveň však všechny mají něco společného, a tím je určitý vzorec. Jakmile ho poznáte, osvojíte si ho i vy.

Potřebujeme jen najít odvahu a být kreativnější. Síly, jež nás drží na místě, nám dlouho zůstávaly skryté, můžeme je však spatřit, porozumět jim a konečně se pustit do práce.

S tvorbou můžeme začít hned, jsme-li ochotní ji vzít opravdu vážně. A tvorba nám pak otevře dveře ke změně, o níž usilujeme.

2. Vzorec a činnost

Naše životy sledují určitý vzorec.

U většiny z nás se utvořil už dávno. Rozhodli jsme se, že se ztotožníme s přesvědčením, že je třeba žít v pohodlí a nevybočovat z řady, hledat své místo ve světě sužovaném nedostatkem.

Vyžaduje to ekonomika našeho industriálního světa, jež nás pobízí ke spotřebě a poslušnosti. Věříme, že systém a lidé, pro něž pracujeme, nám dají, co potřebujeme, pokud ochotně půjdeme cestou, kterou nám vytyčili. Už od raného dětství se všichni slepě učíme tuto dynamiku přijímat, abychom se následně stali její součástí.

Dohoda je jednoduchá: postupuj podle pokynů a dostaví se výsledek, který ti systém přislíbil. Možná že to nebude úplně snadné, ale při troše snahy to zvládne skoro každý.

A tak se soustředíme na výsledek, protože jen ten nám potvrdí, že jsme postupovali správně. Industriální systém, který máme zažitý, to po nás vyžaduje, neboť pro něj jsou výsledky potvrzením, že jsme se drželi receptu.

Taková priorita má smysl tehdy, je-li spolehlivý a předvídatelný výsledek opravdu důležitý a odměna za něj skutečně zaručená. Ale co se stane, když se váš svět změní?

Najednou už nedostáváte to, co bylo zaručené. A zadávané úkoly vás nebaví až tolik, jak byste rádi. Prázdnota celé té skvělé dohody vyjde najevo a vy si uvědomíte, že jste obětovali srdce i duši kvůli ocenění, toho se vám však nedostává tak často, jak vám kdosi nasliboval.

Na důležitou práci, takovou, jakou opravdu chceme dělat, žádný recept neexistuje. Ta se řídí podle jiného vzorce.

A této činnosti se můžeme věnovat – ne proto, že je to nějaká rychlá náhražka, zaručený recept na úspěch, ale proto, že je to ta správná činnost. Je to vytrvalý postup,

který krůček po krůčku vykonáváme kvůli jeho podstatě, aniž bychom na oplátku očekávali jakékoliv záruky.

Nejlepší ze všech receptů je jednoduchý: nakoupit kvalitní ingredience, připravit dokonalé prostírání, nepodcenit detaily, uvařit, podávat. Jednotlivé kroky mají své pořadí. Když však něco vytváříme poprvé, není to vždy lineární proces, nejde to tak snadno rozepsat do bodů a pokynů.

Tato nová činnost vyžaduje vůdčí schopnosti a kreativní přístup – není to něco, co zvládne úplně každý. Jde o něco, co možná nebude fungovat, a přece se vyplatí, aby se tomu člověk věnoval. Často se tomu říká „umění“.

Systém, v němž všichni žijeme, je založen na výsledcích. Jeho principem je záruka produktivity výměnou za předem určenou práci, jež znecitlivuje duši. Existuje však ještě jiná cesta, jsme-li ochotní ji hledat. Vydávají se po ní ti, kdo se snaží něco změnit, udělat svět lepším.

Na tuhle cestu je potřeba si sbalit houževnatost a velkorysost. Směřuje ven, není ale závislá na ujišťování jiných či potlesku publika.

Tvořivost se neopakuje. Nedokáže to. Přesto má cesta tvořivosti svůj vzorec. Je to činnost, při níž dochází k růstu a spojení, činnost, která slouží a zároveň vyžaduje odvahu. A také je to nikdy nekončící tanec nezištnosti a ega. Své činnosti se věnují spisovatelé a lídři, učitelé a malíři. Je zakotvena v reálném světě a představuje proces, který nás vede tam, kam chceme jít.

Po té cestě nás nevede žádný šéf. A protože nikdo

nevelí, musíme místo někomu jinému věřit sami sobě – a co je ještě důležitější, svému já.

V Bhagavadgítě se píše: „Je lepší kráčet třeba nedokonale svou vlastní cestou, než dokonale následovat cestu druhého.“ Pomyslete na všechny, kdo našli svůj hlas a výrazně ovlivnili nějakou oblast: jejich cesty se od sebe liší, avšak jejich činnosti se v mnoha ohledech překrývají.

V jádru činnosti tvořivého člověka je důvěra: ve vlastní já, často skryté, v tu jedinečnou lidskou bytost, s níž žije každý z nás. Cesta k takové sebedůvěře je obtížná.

Jestliže však objevíte vzorec, najdete svou činnost a můžete začít prožívat něco jako kouzlo. Vaše kouzlo. Kouzlo, které právě teď potřebujeme.

3. Hledáte něco?

Většina z nás něco hledá.

Pokud nám na tom dostatečně záleží, neustále hledáme ten pocit, vliv, schopnost něco dokázat. A potom hledáme ještě usilovněji.

Ti, kdo následují, nehledají. Jednoduše jdou po stopách, které zanechali ti před nimi. Skládají zkoušky, postupují podle pokynů, posouvají se na další příčku.

Lídři touží věci zlepšovat, něco přinášet, vytvářet pevné základy. Chtějí šanci něčeho dosáhnout, být vidět, vysloužit si respekt, všechno najednou.

Toto hledání vytvořilo naši kulturu a svět, v němž žijeme

me. Čím dál víc lidí společně přispívajících k něčemu, co stojí za to budovat.

Říkejme tomu *umění*. Akt člověka vykonávajícího něco, co možná nebude fungovat, něco velkorysého, co bude mít význam. Emocionální a osobní tvorba vycházející zevnitř a vedoucí k proměně, na jakou můžeme být hrdí.

Každý z nás má dnes větší moc než kdy dřív. Máme k dispozici spoustu nástrojů, můžeme vybírat z nesčetných cest a máme skutečnou šanci něčím přispět.

Na vaší roli záleží. Na vašem umění záleží.

Stojí za to si připomenout, že tady nejde o to, jestli „můžu dělat umění“, protože už ho děláte.

Minimálně jednou už jste promluvili, přispěli něčím významným. Možná jste řekli něco vtipného kamarádovi nebo jste možná vyprodali velikou koncertní halu.

A teď je potřeba, abyste to udělali znovu. Ale víc. Ta otázka ve skutečnosti zní: „Záleží mi na tom natolik, abych to udělal znovu?“

Jak napsal John Gardner: „K obnově společnosti a organizací může dojít pouze tehdy, jestliže na tom někomu záleží.“

4. Askıda ekmek

Askıda ekmek – na háku visí chléb. V Turecku je to stará tradice. Když si v pekárně kupujete chléb, můžete zaplatit bochník navíc. Majitel vám pak jeden zabalí a druhý pověsí na hák na zdi.

Pak může přijít někdo potřebný a zeptat se, jestli něco visí na háku. A pokud ano, dostane chleba a zažene hlad. Možná stejně důležité ale je, že přesně takhle se buduje komunita.

Když se rozhodnete pro tvůrčí práci, řešíte problém. A to nejen pro sebe, ale i pro lidi, kteří se setkají s tím, co jste vytvořili.

Sami sebe „pověsíte na hák“, přijmete odpovědnost, čímž vykonáte velkorysý čin. Sdílíte svůj vhled, lásku a kouzlo. A čím víc se šíří, tím větší hodnotu mají pro všechny, kdo mají to štěstí se s nimi setkat.

Umění je něco, co můžeme dělat pro ostatní.

5. Najděte si svou činnost

Máte nějakého kreativního hrdinu? Někoho, kdo pravidelně vede, tvoří a spojuje? Možná je to tanečnice, hudebník nebo obhájkyň lidských práv. V každé oblasti lidského snažení někteří lidé vynikají, protože určují, co dál, a zároveň jsou hlasem toho, co je teď.

Tady je pár jmen pro začátek: Patricia Barber, Zaha Hadid, Joel Spolsky, Sarah Jones, YoYo Ma, Tom Peters, Frida Kahlo, Banksy, Ruth Bader Ginsburg, Bryan Stevenson, Liz Jackson, Simone Giertz, Jonas Salk, Muhammad Yunus, Rosanne Cash, Greta Thunberg, John Wooden, Amanda Coffman...

Ať už jsou živí nebo mrtví, slavní či neznámí, v naší kultuře na každém rohu narážíme na lidi, kteří ji utvářejí.

Až na pár výjimek se kariéry a pracovní postupy všech těchto umělců vzájemně podobají. Jejich výsledky jsou jiné, situace jsou jiné a stejně tak je jiné načasování, ale činnost zůstává.

A své činnosti se můžeme věnovat i my.

Možná nepotřebujeme zaručený recept na to, jak dělat svou práci. Možná že místo série kroků, které máme vykonat, by bylo lepší, kdybychom pochopili, jak skutečně funguje dnešní svět.

Můžeme se věnovat své činnosti. Toto jsou překvapivé pravdy, které byly skryté za naší touhou po dokonalých výsledcích, jaké průmyslové recepty slibují, ale nikdy tak úplně nezajistí:

- Dovednost není totéž co talent.
- Dobrý proces může vést k dobrým výsledkům, ale nemůže je zaručit.
- Perfekcionismus nemá nic společného s dokonalostí.
- Ujišťování je k ničemu.
- Arogance je opakem důvěry.
- Postoje jsou dovednosti.
- Spisovatelský blok neexistuje.
- Profesionálové tvoří se záměrem.
- Kreativita je akt vůdcovství.